

підручників, методичних видань та ін.. Слід зазначити, що розвиток інформаційних технологій дозволяє скоротити час на підготовку автором видання. Таким чином, на сьогоднішній день у видавництвах з'являється значна кількість замовлень, які вони не встигають виконувати в друкованому вигляді. Частина навчальної літератури, в основному соціально-гуманітарних галузей, має великий попит і випускається комерційними видавництвами. Спеціалізована література, в основному технічна, не має комерційної привабливості і випускається видавництвами навчальних закладів для своїх потреб. Однак виробничі можливості таких видавництв, як правило, не можуть задовольнити зростаючий попит. Дана проблема може бути частково вирішена за рахунок випуску, розповсюдження та використання навчальної і наукової літератури в електронному вигляді. У цьому випадку використання інтернет-ресурсу є незамінним механізмом забезпечення студентства літературою в електронному вигляді.

При використанні студентами інтернет-ресурсу ВНЗ як елемент забезпечення навчального процесу інформацією, що цікавить, може виступати: телефонний довідник ВНЗ, розклад занять і консультацій (особливо це актуально для студентів заочної форми навчання); електронні версії методичних вказівок, навчальних посібників, конспектів лекцій, монографій, книг; інша інформація, яка може бути цікава студентам та іншим особам. У цьому випадку електронний ресурс дає змогу забезпечити і полегшити доступність інформації ВНЗ. Особливо це важливо студентам заочної форми навчання, які проживають у селах та інших віддалених від навчального закладу місцях.

Крім того, це дасть змогу ефективно проводити рекламні - оповіщувальні заходи: рекламу студентських заходів, різні розробки і досягнення студентів, проводити профорієнтаційну політику ВНЗ та студентського мас-медіа, розвивати інформаційну мережу та електронну бібліотеку; забезпечити підготовчий етап до дистанційного навчання.

На довершення до вищесказаного хочеться згадати, що представленість сучасного ВНЗ в інтернет-просторі відіграє не останню роль у популяризації вищої освіти в цілому та навчального закладу зокрема. Чим більше інформації буде доступно українським та іноземним абітурієнтам, тим кращий набір на перші курси можна буде очікувати.

О.О. Литвиненко

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК УСНОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ

Сучасний період розвитку суспільства в нашій державі відкриває широкі можливості для оновлення змісту освіти, що дає змогу формувати

духовно багате й професійно підготовлене покоління. Уміння спілкуватися мовою професії підвищує ефективність праці, допомагає краще орієнтуватися не тільки на виробництві, а й у безпосередніх ділових контактах із колегами. Програмою вивчення усного професійного мовлення насамперед передбачено оволодіння нормами літературної мови: орфоепічними, орфографічними, лексичними, морфологічними, синтаксичними та стилістичними. Аудиторні й домашні завдання слід будувати не на заучуванні нових відомостей та їх автоматичному відтворенні, а бажано дбати про активізацію розумової діяльності студентів, добираючи цікаві оригінальні вправи, розвиваючи усне мовлення.

Велике значення для успішного розвитку усного професійного мовлення є засвоєння основних норм етикету мовного спілкування, оскільки знання й уміле застосування правил етикету є підґрунтям для формування іміджу керівника, працівника та організації в цілому. Окрему увагу на заняттях рекомендовано приділити вивченню таких жанрів усного ділового мовлення, як бесіда, нарада, телефонне спілкування, доповідь, звертаючи увагу на використання позамовних засобів (жести, міміка).

Важливим для формування й розвитку навичок професійного мовлення є оволодіння професійною термінологією, яка виступає одним із засобів формування мовленнєвої компетенції майбутніх фахівців. Для вільного володіння усною та писемною формами професійного спілкування студенти нефілологічних ВНЗ повинні мати чималий активний лексичний запас фахової термінології, бо мовленнєва специфіка цього стилю спілкування визначається насамперед великою кількістю термінів, що активно обслуговують сферу професійно-виробничої діяльності. Доведено, що спеціальні галузеві терміни становлять понад 60% професійної лексики фахівця, решту посідає загальнонаукова термінологія та загальноповсякденні лексеми. Крім того, термінологічна лексика має велике значення для науково-виробничої комунікації, сприяючи її інтелектуалізації, полегшує процес засвоєння знань та реалізації їх у майбутній фаховій діяльності, поглиблює знання студентів про ознаки виучуваних понять, є засобом розширення активного професійно зумовленого словникового запасу, підвищує культурний рівень майбутньої української інтелігенції.

Усне професійне мовлення, як міжперсональне, так і публічне, має відповідати певним вимогам, найголовнішими серед яких є такі: чіткість, недвозначність формулювання думки; логічність, смислова точність, звідси небагатослівність мовлення; відповідність між змістом мовлення, ситуацією мовлення й використаними мовними засобами, укладання природних, узвичаєних словосполучень; вдалий порядок слів у реченнях; різноманітність мовних засобів, багатство лексики в активному словнику людини (за підрахунками науковців, у повсякденному спілкуванні люди послуговуються 23 тисячами найуживаніших слів; активний словник

освіченої людини (слова, які людина використовує, а не просто знає) – це 10-12 тисяч слів; самобутність, нешаблонність в оцінках, порівняннях, у побудові висловлювань; переконливість мовлення; милозвучність мовлення; виразність дикції; відповідність між темпом мовлення, силою голосу, з одного боку, і ситуацією мовлення – з другого.

Безперечно, найбільш доцільним для формування мовленнєвої фахової компетенції на основі науково-професійної термінології є використання текстів зі спеціальності. Невеликих за обсягом, доступних за змістом, насичених словами, стійкими словосполученнями та граматичними конструкціями, характерними для мови спеціальності. Тільки на рівні тексту виучувані професійні терміни постають як цілісна комунікативна система, придатна для використання в певних робочих ситуаціях. Бажаним було б викладання і самих професійно зорієнтованих дисциплін державною мовою, збільшення кількості україномовних підручників та галузевих перекладних і тлумачних словників.

Н.М. Нос

ДІАЛОГІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Навчально-виховний процес потребує постійного втілення в практику нових ідей стосовно форм, методів і засобів навчання, що забезпечує ефективність освітнього процесу й утримує його на необхідному рівні. Як відомо, глибокому усвідомленню матеріалу сприяє активна самостійна розумова діяльність особистості, що досягається завдяки використанню діалогічних методів. У процесі діалогу студенти мають можливість обмінюватися власними думками, різними поглядами на обговорювану навчальну проблему. Крім того, діалог у навчанні, особливо на практичних заняттях з української мови, виступає не лише як засіб набуття знань, але і як незамінна виховна технологія.

Свідченням того, що діалогізація навчання надає практичним заняттям необхідної продуктивності, є педагогічні праці багатьох науковців. Наприклад, на думку М. Кларіна, діалогове навчання стимулює спільну діяльність на занятті, освітній ріст відбувається не однобічно і розвивається не лише той, хто навчається, а встановлюється баланс між розвитком викладача та студента. Ю. Кулюткін бачить діалогове навчання як ситуацію, де роль викладача передбачає допомогу студентові висловити свої думки, навіть якщо вони помилкові. Але, готуючись саме до такої організації навчального процесу, викладач не повинен забувати про те, що саме від нього залежить остаточний результат діалогу - чи зможе він на фоні власної позиції побачити індивідуальність особистості студента.